

PROGRAMUL FRONTULUI POPULAR DIN MOLDOVA

Desfășurarea evenimentelor în republicile Uniunii Sovietice, începând cu Plenara Comitetului Central al PCUS din aprilie 1985, atestă voința maselor de a recuceri drepturile politice, economice și sociale, pentru care s-a înfăptuit Revoluția din Octombrie, de a afirma principiile democratice, în consens cu formele civilizate de dezvoltare ale umanității și de comuniune a statelor suverane. Experiența istorică, cu precădere tragică, a popoarelor sovietice impune conștiinței publice noi forme de manifestare și organizare întru realizarea aspirațiilor lor în procesul restructurării revoluționare a societății. Una dintre ele este constituirea mișcărilor democratice și populare ce-și propun ca scop nu obținerea puterii politice și de stat, ci activizarea maselor, în vederea creării condițiilor necesare promovării libertăților democratice, prosperării și progresului social.

I. PRINCIPII GENERALE

1. Frontul Popular din Moldova (F.P.M.) este o organizație social-politică benevolă a cetățenilor republicii, ce are ca scop de bază susținerea noii orientări politice promovate de PCUS, în vederea restructurării tuturor domeniilor vieții sociale. Apariția F.P.M. este un fenomen legitim, care exprimă amploarea proceselor inițiate de politica restructurării, activizarea conștiinței civice în condițiile democratizării societății.

2. F.P.M. tinde să încadreze în activitatea restructurării energia, experiența și intelectul poporului; să devină o școală a maturității sociale, care ar contribui la crearea unui stat bazat pe drept, ce ar exclude uzurparea puterii politice și de stat, reîntoarcerea la fărădelegile tragice din trecut.

3. F.P.M. oferă fiecărui cetățean șansa opțiunii, posibilitatea de a-și determina poziția, de a-și aduce obolul personal la lupta de înnoire revoluționară a societății, pentru afirmarea principiilor democratismului socialist.

4. În acest sens F.P.M. își propune:

- să pledeze pentru înfăptuirea reformelor politice și economice, care ar asigura suveranitatea poporului față de atotputernicia aparatului birocratic;
- să activeze în direcția transformării Sovietelor în organe plenipotențiare și competente, care ar reprezenta în mod direct poporul;
- să militeze pentru renașterea statalității și suveranității naționale a R.S.S.M. în cadrul U.R.S.S., pentru instaurarea unor relații echitabile între națiuni;
- să pledeze pentru umanizarea sistemului politic și economic, ca omul să devină însuși scopul, iar nu un simplu mijloc de realizare a unor obiective dogmatice.

5. F.P.M. activează ca formațiune socială independentă de organele politice și de stat, cu metode exclusiv democratice în limitele legalității constituționale.

PCUS își exercită influența asupra F.P.M. prin intermediul membrilor de partid care au aderat la Front.

6. F.P.M. colaborează în mod democratic cu toate organizațiile sociale, politice, obștești, comunitățile religioase, care recunosc F.P.M. Apartenența de partid, etnică, socială, religioasă nu limitează adeziunea la F.P.M. și activitatea în cadrul lui.

II. DEMOCRATIZAREA SOCIETĂȚII

1. Esența reformei politice, care se impune cu pregnanță la ora actuală, constă în, crearea unui organism social și statal, ce ar întruchipa interesele vitale ale poporului, însă acest obiectiv nu poate fi realizat fără un sistem electoral adecvat, capabil să asigure cetățenilor posibilitatea reală de a-și exprima nestingherit opțiunea.

În acest context F.P.M. se pronunță pentru perfecționarea noii legi cu privire la alegeri, în vederea transformării lor în alegeri directe.

2. F.P.M. optează pentru descentralizarea puterii de stat și transformarea Sovietelor de deputați ai poporului în organe plenipotențiare.

F.P.M. pledează pentru renașterea în fapt a principiilor leniniste ale federalismului socialist. R.S.S.M. trebuie să dispună în deplină măsură de suveranitatea statală și națională în cadrul Federației republicilor unionale, inclusiv dreptul de a întreține relații directe cu alte republici și țări și dreptul la autodeterminare.

3. F.P.M. militează pentru un mecanism constituțional și legislativ, care ar putea exclude uzurparea puterii de stat de către aparatul administrativ-birocratic. F.P.M. sprijină adoptarea măsurilor de interzicere a cumulării funcțiilor legislative și executive.

Se impune asigurarea unei reale independențe a judecătoriilor față de organele puterii de stat și de partid.

4. Dreptul acordat organizațiilor social-politice și obștești existente de a avea un număr prestabilit de reprezentanți în Sovietul Suprem, aleși prin proceduri aparte în cadrul acestor organizații, conform unor cote stabilite în mod arbitrar, nu corespunde principiilor democratismului.

5. F.P.M. pledează pentru o societate deschisă tuturor proceselor democratice în acest sens F.P.M. se pronunță pentru legalizarea diferitor organizații politice și obștești, care activează în conformitate cu Constituția URSS și a R.S.S.M., astfel creându-se un climat social-politic echilibrat, armonios, cu posibilități de dezvoltare în albia pluralismului socialist.

6. Pornind de la premisa că publicitatea este una din condițiile fundamentale ale democratizării societății, F.P.M. optează pentru adoptarea unor legi cu privire la activitatea mijloacelor de informare în masă (presa, radioul, televiziunea), care ar exclude posibilitatea dictatului administrativ asupra lor și ar prevedea responsabilitatea pentru tănuirea, falsificarea și denaturarea informației.

III. DREPTURILE OMULUI

1. F.P.M. consideră că actuala Constituție a R.S.S.M. nu conține toți factorii de drept necesari apărării demnității umane a cetățenilor. F.P.M. se pronunță pentru adoptarea unui statut al cetățeanului R.S.S.M. care să aibă la bază Declarația universală a ONU cu privire la drepturile

omului, Pactul cu privire la drepturile omului, Pactul cu privire la drepturile cetățenești și politice, Pactul cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Actele finale ale Consfăturilor de la Helsinki și Viena.

2. F.P.M. se pronunță categoric împotriva persecutării cetățenilor, împotriva limitării drepturilor lor din motive politice și religioase. Se cer elaborate acte legislative, care ar garanta fiecărui cetățean inviolabilitatea persoanei, a locuinței, a corespondenței, a convorbirilor telefonice; ar asigura libertatea conștiinței, cuvântului, dreptul la mitinguri, demonstrații, adunări și procesiuni.

3. F.P.M. militează pentru dreptul fiecărui cetățean de a avea acces la informația referitoare la toate sferele vieții sociale, inclusiv materialele de arhivă, rezultatele recensămintelor, datele statistice, cercetările sociologice etc.

4. Legislația unui stat bazat pe drept trebuie să asigure respectarea prezumției de nevinovăție. F.P.M. consideră că ispășirea pedepsei de către cetățenii R.S.S.M., condamnați la privațiune de libertate în R.S.S.M., trebuie să aibă loc numai pe teritoriul republicii. Condițiile detențiunii să fie organizate în corespundere cu principiile umane, urmărind nu reprimarea voinței, ci renașterea spirituală și morală a deținutului în același timp F.P.M. se pronunță împotriva ispășirii pedepsei de către cetățenii altor republici pe teritoriul R.S.S.M..

5. F.P.M. se pronunță pentru elaborarea unei legi care ar reglementa cetățenia în R.S.S.M.

6. F.P.M. cere anularea neamânată a tuturor hotărârilor cu privire la deportările în masă din perioada stalinistă. Deportaiilor să li se restituie pagubele materiale. F.P.M. cere să se pună capăt atitudinii de discriminare față de rudele și urmașii celor reprimați.

F.P.M. cere ca represiunile staliniste să fie declarate drept crime împotriva umanității, care nu au termen de prescripție. Trebuie stabilite și date publicității numele organizatorilor și executorilor acestor fărâdelegi monstruoase.

7. F.P.M. pledează pentru alcătuirea unei Cărți a Memoriei care să conțină numele martirilor neamului, victimelor războiului, jertfelor stalinismului și ale foametei din 1946-1947, cât și mărturii, relatări, amintiri despre ei, pentru înveșnicirea memoriei lor pe teritoriul R.S.S.M. și în alte regiuni ale țării.

8. F.P.M. cere restabilirea bunului nume a tuturor celor care au avut de suferit în perioada brejnevismului și bodiulismului, precum și în epoca restructurării pentru concepțiile și poziția lor civică. Să fie anulate sentințele celor condamnați din motive politice și religioase.

9. F.P.M. se pronunță pentru recunoașterea dreptului cetățenilor de a fi scutiți de serviciul militar din motive legate de concepții religioase sau morale, în schimbul unor prestații în muncă.

10. F.P.M. pledează pentru respectarea dreptului constituțional al cetățenilor și al organizațiilor obștești, inclusiv organizațiile religioase, de a avea acces la mijloacele de informare în masă.

11. F.P.M. se pronunță pentru democratizarea legislației, care reglementează contactele personale cu cetățenii altor țări. F.P.M. cere să fie permisă ieșirea liberă peste hotare și reîntoarcerea la fel de liberă în țară.

Pornind de la premisa că popoarele român și moldovenesc au o istorie multiseclară comună, F.P.M. consideră că cetățenii R.S.R. și R.S.S.M. au dreptul de a vizita reciproc locurile istorice, a

sărbători împreună evenimentele ce țin de trecutul comun. În acest sens F.P.M. pledează pentru un acord bilateral care ar înlesni contactele dintre aceste două republici.

12. F.P.M. protestează și cere să fie anulat regulamentul, conform căruia o bună parte a teritoriului R.S.S.M. este declarată zonă de frontieră, închisă pentru contactele libere între locuitori.

IV. PROBLEMA NAȚIONALĂ

1. F.P.M. consideră că problema națională este una din problemele de bază ale restructurării. Rezolvarea ei ar pune în serviciul dezvoltării societății potențialul spiritual și intelectual al tuturor popoarelor din U.R.S.S. Politica națională stalinistă și neostalinistă îndreptată spre contopirea mecanică, asimilarea națiunilor este de esență antiumană, reacționară. Promovarea ei suprimă demnitatea și conștiința națională, uniformizează și degradează universul spiritual, sensibilitatea cognitivă și estetică a omului. Degradarea limbii atestă degenerarea intelectuală a poporului, ceea ce determină marginalizarea lui socială și discriminarea lui camuflată.

2. F.P.M. condamnă categoric politica de asimilare, care a redus până la limită sfera de întrebuițare și posibilitățile de dezvoltare ale limbilor și culturilor naționale în R.S.S.M.. Trebuie lichidate neîntârziat resorturile și mijloacele unei asemenea politici și în primul rând: migrația excesivă și organizată, grădinițele și școlile mixte, discriminarea limbilor și culturilor naționale, educația pseudointernaționalistă ruptă de izvoarele naționale, ideologia nihilismului național, etc.

3. F.P.M. pledează pentru suveranitatea deplină a statalității poporului moldovenesc pe teritoriul unde s-a constituit și dezvoltat ca națiune. F.P.M. se pronunță pentru retrocedarea raioanelor istorice de nord și de sud ale Moldovei, incluse în mod voluntarist în perioada stalinismului în componența RSSU.

4. F.P.M. constată că s-a produs o intenționată substituție a principiului leninist al autohtonizării cadrelor de conducere prin cel al reprezentării formal-proporționale. Considerăm discriminatorie ocuparea posturilor-cheie din aparatul de partid, de stat, și îndeosebi cel gospodăresc al republicii de către persoane care nu posedă limba poporului băștinaș. Cerem revenirea la principiile autohtonizării aparatului de partid, de stat și de conducere a economiei elaborat de către V.I. Lenin. În acest sens este esențială garantarea constituțională a funcționării limbii moldovenești ca limbă de stat a R.S.S.M.

5. Totodată F.P.M. se pronunță pentru respectarea drepturilor sociale, economice, culturale ale tuturor cetățenilor republicii, indiferent de naționalitate, pentru satisfacerea necesităților național-culturale ale tuturor grupurilor etnice din republică. F.P.M. recunoaște dreptul grupurilor etnice din republică (găgăuzi, ucraineni, ruși, bulgari, evrei, țigani, nemți etc.) la autonomie culturală, ce le-ar oferi posibilitatea de a învăța în limba maternă, de a avea presa națională, colective folclorice etc.

6. F.P.M. pledează pentru autonomia culturală a grupurilor etnice de moldo-români și găgăuzi din afara republicii și cheamă guvernul R.S.S.M. să conlucreze cu guvernele altor republici, în vederea susținerii conștiinței naționale a acestor grupuri.

7. F.P.M. se pronunță pentru crearea tuturor condițiilor necesare dezvoltării libere și multilaterale a culturii și limbii populației găgăuze. F.P.M. condamnă manifestările iresponsabile de separatism, speculațiile birocratice în jurul așa-zisei autonomii teritoriale, bazate pe limba rusă,

care sânt îndreptate contra aspirațiilor naționale ale populației găgăuze, contra integrității și suveranității teritoriale a R.S.S.M., destabilizează situația din republică și ațâță vrajba interetnică.

8. F.P.M. condamnă categoric orice manifestare de șovinism și naționalism, de ofensă a demnității naționale, de ațâțare a vrajbei între popoare și activează în direcția consolidării grupurilor etnice din R.S.S.M. pe baza internaționalismului și a stimei reciproce, cheamă pe toți cetățenii indiferent de naționalitate, la colaborare.

V. CULTURA

1. F.P.M. se pronunță pentru o reevaluare a rolului culturii în societate. Păstrarea și dezvoltarea culturii naționale ține de datoria fiecărui cetățean, a fiecărui grup etnic. F.P.M. pledează pentru o atitudine civilizată, plină de stimă față de cultura oricărui popor, oricât de mic la număr ar fi el.

2. F.P.M. consideră că principiul de bază al dezvoltării culturii este libertatea creației, pluralismul metodelor conceptuale. Dictatul ideologic, monopolismul duce la standartizarea, degradarea culturii. F.P.M. se pronunță împotriva concentrării la nivelul departamentelor unionale a unor funcții ce țin de cultura națională (presa, editura, cinematografia), împotriva monopolului de stat în acest domeniu și susține necesitatea decentralizării vieții culturale.

3. F.P.M. optează pentru dezvoltarea tuturor limbilor vorbite pe teritoriul R.S.S.M. în vederea asigurării viabilității acestor limbi. Statutul limbilor moldovenească și găgăuză trebuie elaborat ținându-se cont de faptul că starea lor determină soarta istorică a moldovenilor și găgăuzilor. F.P.M. sprijină necesitatea revenirii scrisului moldovenesc la alfabetul latin.

4. F.P.M. se pronunță pentru un sistem de învățământ, care s-ar baza pe temeiurile culturii naționale, a umanismului. Sistemul învățământului public din Moldova trebuie să asigure însușirea de către elevi și studenți a culturii universale umanitare. În acest context un loc aparte trebuie să ocupe studierea moștenirii culturale a poporului moldovenesc, care ar contribui la formarea conștiinței naționale a tinerei generații, ar familiariza copiii și tineretul de alte limbi cu valorile spirituale ale moldovenilor. Acest fapt ar înlesni încadrarea reprezentanților altor naționalități în viața culturală și social-economică a republicii.

Trebuie să se pună capăt militarizării educației în școli și instituții superioare.

5. F.P.M. cere respectarea dreptului omului și a națiunii la memoria istorică, anularea hotărârilor barbare ce prevăd nimicirea cimitirelor, bisericilor, mănăstirilor, monumentelor de arhitectură, etc., luarea lor sub ocrotirea statului și a obștimii.

F.P.M. consideră necesară studierea profundă și popularizarea sistematică a adevăratei istorii a Moldovei și a poporului ei.

6. F.P.M. pledează pentru colaborare culturală cu toate popoarele U.R.S.S. și popoarele lumii. F.P.M. se pronunță pentru recunoașterea unității de limbă și cultură moldo-române, pentru "reabilitarea" tuturor clasicilor literaturii, muzicii, picturii etc. moldo-române și organizarea unui schimb cultural liber între R.S.R. și R.S.S.M.

7. F.P.M. se pronunță pentru independența bisericii moldovenești, adică pentru o biserică moldovenească autocefală și pentru restituirea tuturor lăcașurilor și obiectelor de cult care i-au aparținut, sprijină necesitatea organizării învățământului teologic în limba maternă.

VI. ETICA

1. Degradarea morală și spirituală a societății este și ea o consecință a dictatului ideologic stalinist și neostalinist, a desconsiderării valorilor general-umane, a condițiilor în care omul fusese tratat ca simplu mijloc, ca factor de atingere a unor scopuri politice și economice.

În acest context F.P.M. salută măsurile de concordare a politicii și ideologiei cu morala, cu preceptele etice general-umane.

F.P.M. se pronunță pentru destituirea neîntârziată a tuturor cadrelor care s-au compromis sub aspect moral, arătând lipsa de onestitate, echitate, modestie, responsabilitate, toleranță, compasiune, caritate. Toate faptele de acest gen trebuie să fie date publicității.

2. F.P.M. condamnă acțiunile de manipulare a opiniei publice prin intermediul mijloacelor de informare în masă, practica etichetărilor și intimidărilor politice, speculațiilor ideologice denigratoare și compromițătoare. Probitatea etică trebuie să devină unul din criteriile de bază în aprecierea oamenilor politici și de stat.

3. F.P.M. susține mișcarea de caritate, compasiune, de ajutorare dezinteresată a invalizilor, bătrânilor, copiilor orfani și organizează în acest scop acțiuni de binefacere.

4. F.P.M. consideră socialmente necesar aportul religiei la procesul de regenerare și purificare spirituală a omului, de afirmare a preceptelor morale sănătoase. F.P.M. condamnă acțiunile antireligioase, practica ateismului vulgar, ce jignesc sentimentele credincioșilor.

F.P.M. se pronunță pentru elaborarea unui program eficient de combatere a alcoolismului, narcomaniei, criminalității, prostituției.

VII. ECONOMIA

1. F.P.M. pledează pentru un sistem economic care să asigure realizarea scopurilor sociale, subordonate necesităților poporului și fiecărui om în parte, în special asigurarea populației cu produse alimentare și mărfuri de larg consum.

2. F.P.M. sprijină măsurile reformei economice îndreptate spre demontarea sistemului administrativ de comandă, bazat pe dictatul și monopolismul departamentalist. Noul mecanism de gospodărire, care urmează să fie creat, trebuie să funcționeze conform legităților economice, întreprinderile fiind scutite de tutela nemijlocită a departamentelor și ministerelor, garantându-li-se independența și autogestiunea deplină.

Omul să nu fie un simplu executant, ci un stăpân deplin al muncii sale.

3. F.P.M. consideră că diversitatea formelor socialiste de proprietate și de activitate economică (de stat, cooperatistă, individuală, pe acțiuni, mixtă, etc.) sânt condițiile fundamentale pentru un climat economic, democratic, favorabil aplicării libere a tuturor aptitudinilor și înclinațiilor omului.

4. O piedică serioasă pentru instaurarea unor relații marfă-bani sănătoase, a pieții libere este monopolismul producătorului, supracentralizarea economiei, fapt care știrbește simțitor interesele consumatorului. F.P.M. sprijină măsurile de decentralizare, de deconcentrare a producției, crearea unor întreprinderi mici, dezvoltarea în continuare a activității cooperatiste și individuale în toate sferele economiei naționale.

5. F.P.M. se pronunță pentru independența deplină în dirijarea economiei republicii și repartizarea rezultatelor ei, ca o condiție indispensabilă a suveranității R.S.S.M. Prerogativa folosirii resurselor naturale aflate pe teritoriul republicii trebuie să aparțină numai guvernului R.S.S.M.

6. F.P.M. optează pentru dezvoltarea în continuare a economiei R.S.S.M. ca parte componentă a economiei U.R.S.S., pentru dezvoltarea multilaterală a relațiilor economice, științifice și culturale cu alte țări.

7. În corespundere cu condițiile naturale, tradițiile istorice, situația demografică în R.S.S.M. se impune dezvoltarea prioritară a complexului agro-industrial. O deosebită atenție necesită construcția și repartizarea întreprinderilor de prelucrare a materiei prime, exportul de producție finită.

În gospodăria sătească politica economică, inclusiv cea a prețurilor trebuie să aibă scop lichidarea inechității în relațiile dintre sat și oraș, crearea unor condiții social-economice, care ar ridica prestigiul muncii țărănești. Darea pământului în posesia permanentă a țăranului i-ar reîntoarce acestuia spiritul de adevărat gospodar, posibilitatea și dreptul de a lucra nestingherit de reglementările birocratice.

8. F.P.M. consideră că în condițiile actualei catastrofe ecologice, pe un teritoriu cu cea mai densă populație din U.R.S.S., dezvoltarea economiei naționale a R.S.S.M. trebuie să se bazeze pe resursele de muncă locală. Procesele legate de migrație trebuie supuse unui control riguros din partea statului și a obștimii. Se cere revăzut sistemul de completare cu tineri specialiști a întreprinderilor de subordonare unională și republicană.

F.P.M. se pronunță împotriva exportului organizat al resurselor de muncă. De urgență necesitate sânt măsurile economice în vederea creării locurilor de munca în număr suficient pentru populația sătească; dezvoltarea orașelor mici, amplasarea întreprinderilor (filialelor) în centrele raionale și chiar în sate; orientarea structurală a industriei, cu accentul convenit pe industria tradițională de prelucrare a materiei prime; elaborarea unui program de stat în sfera pregătirii cadrelor naționale, locale.

9. F.P.M. militează pentru publicitate în sfera politicii economice. Orice program sau proiect economic se cere supus unei discuții în presă, la radio, TV. Construcția noilor unități economice trebuie să fie precedată de o expertiză menită să aprecieze necesitatea lor, influența asupra mediului ambiant, a modului de viață a populației.

10. Toate construcțiile în republică, de orice menire ar fi ele, trebuie înfăptuite, ținându-se seama de pericolul seismic.

VIII. ECHITATEA SOCIALĂ ȘI BUNĂSTAREA

1. F.P.M. pledează pentru crearea unor condiții social-economice, care ar garanta tuturor cetățenilor R.S.S.M. minimum de existență suficient pentru o viață demnă de civilizația contemporană. Este necesară elaborarea și instituirea unui control permanent și independent al nivelului de viață a populației, ținându-se cont de procesul inflației și de instabilitatea prețurilor. Rezultatele controlului să fie date publicității, cu referire la diferite grupuri și pături sociale.

2. F.P.M. apreciază drept echitabil sistemul actual de aprovizionare cu produse alimentare și mărfuri, de satisfacere a necesităților social-culturale ale populației în diferite raioane ale

republicii. E deosebit de imperioasă necesitatea lichidării inegalităților de această natură dintre oraș și sat, dintre capitală și centrele raionale. Se impune elaborarea unui program de stat în vederea îmbunătățirii radicale a vieții săteanului, în special construcția de drumuri, gazificarea și telefonizarea.

3. F.P.M. luptă pentru o societate în care fiecare cetățean să aibă posibilitatea de a-și realiza pe deplin aptitudinile și cunoștințele în domeniul ales, fiind remunerat conform muncii depuse. Egalitarismul, subaprecierea și chiar desconsiderarea muncii intelectuale, în special a celei din sfera umanitară, nu corespunde principiilor echității.

4. F.P.M. consideră că privilegiile nomenclurii de partid și de stat sânt niște abuzuri grosolane, ce surpă principiile echității sociale; ele trebuie să fie curmate. Fiecare cetățean, indiferent de postul pe care îl ocupă, trebuie să se bucure de drepturi egale în ceea ce privește repartizarea fondurilor sociale de consum.

5. Se cer adoptate măsuri economice și administrative, care ar pune capăt invitării "specialiștilor" din afara republicii și asigurarea lor în mod privilegiat cu apartamente. În condițiile demografice ale republicii afluxul de imigranți complică rezolvarea problemelor sociale (asigurarea cu locuințe, spitale, școli, grădinițe, etc.) pentru toți localnicii, indiferent de naționalitate.

6. F.P.M. se pronunță pentru o cotă a salariilor, pensiilor, indemnizațiilor, care ar fi stabilite ținându-se seama de deosebita importanță a creșterii și educării copiilor în cercul familiei. Munca de gospodină trebuie să obțină statut juridic, ca și oricare altă funcție remunerată, necesară societății.

7. O deosebită îngrijorare trezește problema de organizare a ocrotirii sănătății la sate. Pe lângă deficiențele "generale", sistemul de ocrotire a sănătății la sate suferă de supracentralizare și supraspecializare.

IX. ECOLOGIA

1. F.P.M. consideră că problema asanării mediului ambiant necesită o intervenție urgentă și amplă din partea statului și a obștimii, în vederea salvării fizice și spirituale a poporului. Extrem de alarmantă este politica de chimizare a agriculturii, de poluare a apelor, de distrugere a solurilor.

2. Se cere introducerea unor legi care să prevadă sancțiuni financiare, administrative și penale față de cei vinovați de crime ecologice. E nevoie de acțiuni concrete, care nu ar permite activitatea, lărgirea sau construcția de noi unități de producție, periculoase sub aspect ecologic. Proiectul oricărui obiect nou să nu fie aprobat fără o expertiză ecologică adecvată.

3. F.P.M. se pronunță pentru asigurarea unui control riguros asupra calității produselor alimentare, a apei, asupra epurării și evacuării reziduurilor și deșeurilor industriale și agricole, pentru publicarea periodică a datelor cu privire la starea mediului ambiant.

4. F.P.M. pledează pentru elaborarea unui program în domeniul ecologiei, în colaborare cu R.S.S.U. și R.S.R. Programul trebuie să fie bazat pe un sistem de cercetări științifice și să prevadă corespunderea "parametrilor" stării mediului ambiant din republică standardelor ecologice internaționale.

5. F.P.M. se pronunță pentru ridicarea culturii ecologice a populației și sprijină mișcarea ecologică "Acțiunea verde".

6. F.P.M. optează pentru o atitudine grijulie față de flora și fauna republicii, față de pământurile și apele ei. Amplasarea obiectelor industriale trebuie îndeplinită, ținându-se cont de specificul geografic, de calitatea solurilor R.S.S.M. Repartizarea pământurilor pentru construcții se face numai cu consimțământul Sovietelor locale, după o discuție publică. Este de stringentă necesitate extinderea "spațiilor verzi" - păduri, parcuri, fâșii de proiecție etc. pe teritoriul republicii.

7. Se impune o trecere în revistă a tuturor construcțiilor și clădirilor de diverse meniri în vederea aprecierii rezistenței lor seismice. F.P.M. pledează pentru măsuri urgente care ar exclude consecințele tragice ale unui eventual cutremur de pământ. Se impune necesitatea organizării unui serviciu independent al controlului seismologic.

8. Ținând seama de condițiile seismice, ecologice și demografice din R.S.S.M, F.P.M. se pronunță categoric împotriva construcției pe teritoriul republican a stațiilor atomo-electrice.